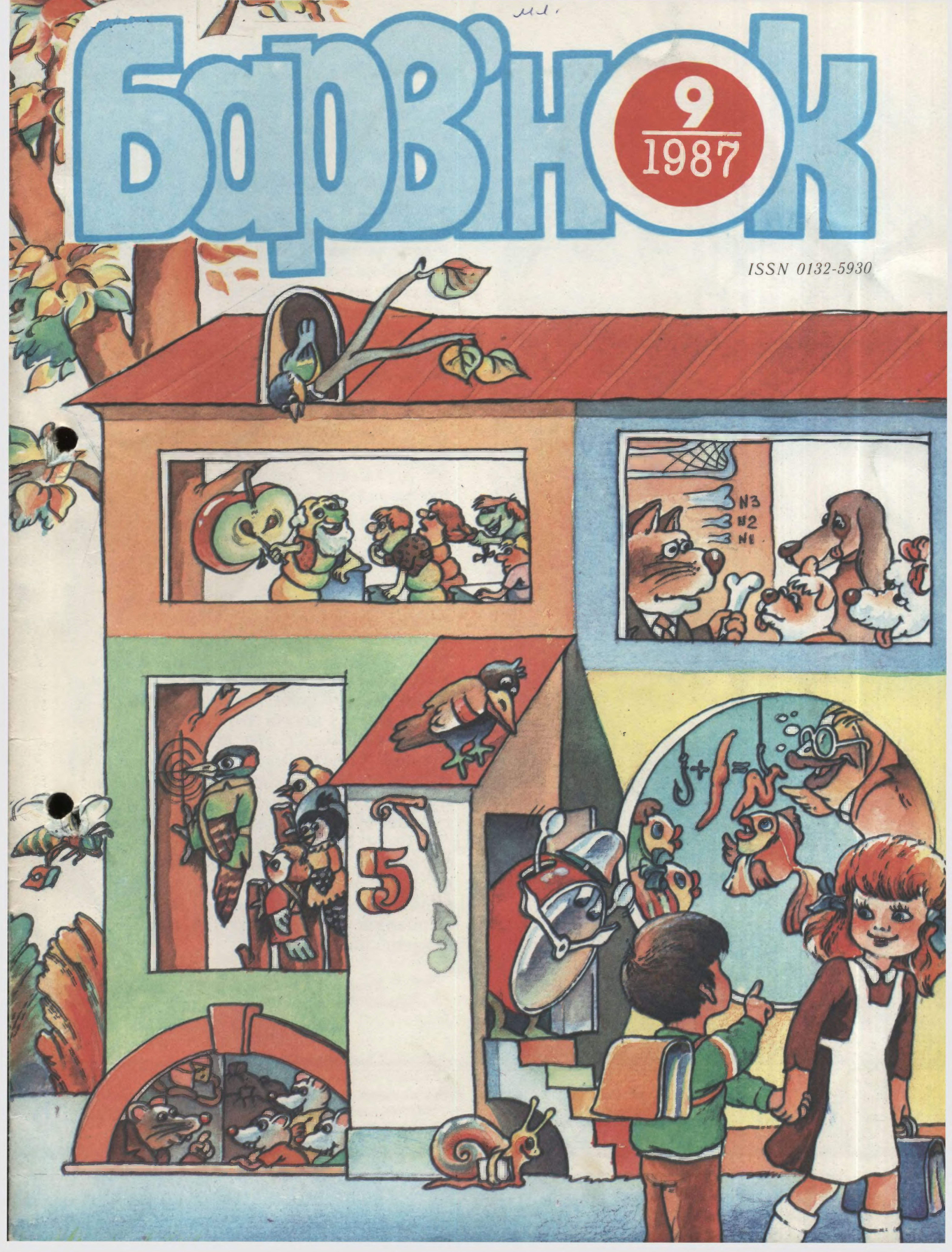

Барвінок
9
1987
ISSN 0132-5930
N3
N2
N1
5

ВІЧНО МОЛОДА ВІРМЕНІЯ

Дуже древній наш народ. Ще в п'ятому столітті учений Месроп Маштоц винайшов вірменський алфавіт. У Єревані є велике книгосховище — Матенадаран. Тут зберігаються десятки тисяч рукописних книг, оздоблених старовинними мініатюрами. У нас багато середньовічних пам'ятників.

Вірменія — країна високих гір, глибоких ущелин, лісистих пагорбів і прозорих, як око джейрана, озер. Найбільше і найкрасивіше з них — озеро Севан.

У Вірменії розвинуті промисловість та сільське господарство. Ми виробляємо кухонний посуд і електронно-обчислювальні машини, взуття і синтетичний каучук, тканини й автомобілі. У наших садах дозрівають горіхи і мигдаль, персики і виноград, інжир і гранати...

Живуть тут прекрасні люди. Про деяких ви чули: героя-спортсмена Шаварша Карапетяна, який врятував життя двадцятьом потопаючим; прославленого штангіста, багаторазового чемпіона світу Юріка Варданяна; екс-чемпіона світу з шахів Тиграна Петросяна. Чули, напевно, і про відомого вченого Віктора Амбарцумяна, геніального художника Мартіроса Сар'яна, самобутнього музиканта і композитора Арама Хачатуряна, чудового поета Паруйра Севака.

Після Великої Вітчизняної війни я служив на Україні, вивчив її мову. Кілька моїх книг вийшли в українських видавництвах, і ви, мої юні друзі, можете познайомитися з героями цих книг — вірменськими дітьми.

Хажак ГЮЛЬНАЗАРЯН, письменник, лауреат Державної премії Вірменської РСР

...А РЕСПУБЛІКАНСЬКОЇ РАДИ ВСЕСОЮЗНОЇ ПІОНЕРСЬКОЇ
...В. І. ЛЕНІНА ДЛЯ ШКОЛЯРІВ МОЛОДШИХ КЛАСІВ
...очесною Грамотою Президії Верховної Ради Української РСР

У КРАЮ БІЛОГО ЗОЛОТА

Чи знаєте ви, де міститься дах світу?.. Ні? Тоді запрошую до Таджикистану. Тут знаходяться найвищі в Радянському Союзі гори, які називаються Памір. Звідси беруть початок десятки річок. Вони збігають до квітучих долин.

Вас радо зустрінуть жителі міст і кишлаків. Будете в Душанбе — завітайте до Мамлакат Нахангової. Про неї, мабуть, читали.

Півстоліття тому фотографії одинадцятирічної школярки Мамлакат обійшли всю країну. Чим же прославилась піонерка? Допомагаючи колгоспникам на полі, вона замість 15 збирала по 100 й більше кілограмів бавовни. Разом із передовими колгоспниками республіки їздила до Москви. У Кремлі їй першій з піонерів вручили найвищу нагороду Батьківщини — орден Леніна.

Бавовник не випадково називають білим золотом. З нього одержують вату, виробляють олію, фарби, лаки...

А ще в нас вирощують кокони шовковицевого шовкопряда. Із шовку, бавовни виробляють гарні барвисті тканини. Лише за три останніх роки текстильники республіки зіткали такий сувій шовку, ситцю, чесучі, оксамиту, що ними можна було б обгорнути по екватору Землю і Місяць.

У нашім краї на вас чекає багато усяких дивин. Із спекотного літа ви одразу можете потрапити в арктичну холоднечу. Так-так! Коли у долинах ртутний стовпчик підіймається до п'ятдесятиградусної позначки, у горах Паміру — царство Діда Мороза... Сніги й льодовики. Але й там живуть і працюють люди. Відкривають заховані природою в горах золото, вугілля, алюміній, слюду, гірський кришталь.

І це далеко не все, що можна було б розповісти про Таджикистан, та з певністю скажу таке: якщо Памір називають дахом світу, то під цим дахом живуть мир і щастя.

Шаріфа МЕЛІКОВА,
робітниця промислового об'єднання «Таджикатлас» імені 60-річчя СРСР, депутат Верховної Ради Таджицької РСР

Юсуфджон АХМАДЗАДЕ

Урок математики

Парвізджон учився в першому класі. І тільки на відмінно. Він уже пройшов увесь «Буквар» і взявся вивчати «Читанку». Але найбільше він любив уроки математики.

Одного разу, читаючи своїм сестричкам вірші і казки, він запропонував:

— Давайте гратися в школу!

— Давай! Давай! — загукали дівчатка.

Парвізджон посадив дівчаток за обіднім столом, роздав їм аркуші паперу й олівці, а сам вийшов до сусідньої кімнати. Там він одягнув татові окуляри, взяв під пахву папку і так з'явився перед сестричками.

— Ну, а чого ви сидите? Хіба не знаєте, що коли вчитель заходить до класу, учні встають і вітаються?

Дівчатка слухняно підвелися.

— А тепер сідайте,— звелів Парвізджон, дістав з папки товстий зошит і почав щось старанно в нього записувати. Потім зняв окуляри й мовив: — Слухайте уважно! Сьогодні проведемо урок математики!

— Який урок? — не зрозуміла Парвіна.

— Урок математики? — перепитала Мехрогін.

— Тихо!

Парвізджон хотів пояснити дівчаткам, що таке математика, але не знав як. І раптом йому пригадалися слова вчительки:

— Математика — дуже складна і необхідна наука. Без математики ніхто нічого не зуміє порахувати. Ну ось, наприклад: мама вчора купила на базарі десять груш. Дві з них з'їла Парвіна. Скільки залишилось?

— А от і ні! — вигукнула Парвіна.— А от і неправда! Я не їла груш! Ти ж сам їх з'їв, сам!

З таджицької.
Переклала В. КАМЕНЧУК

Гульчехра СУЛЕЙМАНОВА

Я тепер школярка

Цього ранку вітер
В місті ой заблудиться –
Оберемки квітів
Бігають по вулицях.

І радіє вересень,
І сміється хмарка:
Як і всі ровесники,
Я тепер школярка.

Убайд РАДЖАБ

Дідусеве село

Біг-летів я, ніби птах,
Поміж скель по стежечках,
Через річечку шумливу
Брід шукав, забувши страх.

Осьде і гірське село,
Дідусеве це село,
І таке воно красиве,
Наче в травах джерело.

Довго в горах я блукав,
Дома — все намалював.
На картині помістились:
Олень, небо і ріка;

Водоспад збігає з гір,
І орли сягають зір,
І шумлять арчі — дерева,
Вибігши на косогір.

Тут живе мій любий дід,
Де в міжгір'ях — вічний лід,
Де у небі синім-синім
Тане хмарки білий слід.

З таджицької.
Переклади Н. ПОКЛАД

Латофат КЕНДЖАЄВА

ЗАГАДКА

Ми по колу — день за днем —
Із сестрою йдем та йдем,
Щоб матусям підказати,
Чи не час вже дітям спати.

(Стрілки годинника)

Малюнки Т. ЮРЧЕНКО

Сурен ХАЧАТРЯН

НАШ ЛЕВОН

Такого, як наш Левон, треба пошукати. Бува, мати в обід поставить перед ним тарілку, а він відсуне її вбік і сопе:

— Поки не купите нові кросівки, не їстиму.

Батько приніс книжку «Пригоди Робінзона Крузо». Левон зиркнув на неї та й каже:

— Купіть велосипед, тоді читатиму.

Друзі кличуть у футбол грати з командою сусідньої вулиці, а Левон:

— Як щось дасте, піду.

А що грав він добре, то хлопці й пообіцяють йому то свисток, то тенісний м'ячик... Інакше не погодиться. Отакий наш Левон.

Якось у хлопців не знайшлося чим задобрити Левона. А він знай своє править:

— Що я з того матиму?..

— Слухай-но, Левончику,— запропонував Рубен,— у нас яблука, як мед. Поганяємо м'яча, і я за це тебе яблуками почастую. Згода?

— За яблука можна,— погодився він.— Тільки зараз...

Повів Рубен Левона до свого саду. Яблуня висока, стовбур гладенький — не вилізти. Приставив Рубен драбину. Левон виліз на дерево, вибрав найбільше яблуко та й став хрумтіти. З'їв одне, друге, третє... Рубен стоїть внизу, жде. А Левон не квапиться, жує собі.

— Левончику,— не втерпів Рубен,— може, пограємо, а після ще прийдемо. Хлопці ж чекають...

— Хай собі,— одказує Левон, не перестаючи жувати.

— А як порозходяться?..

— Щось даси, то злізу,— мовив Левон і заплямкав ще голосніше.

Зачувши таке, Рубен аж почервонів. Штовхнув плечем драбину, і вона з гуркотом упала. А Левон не зважає — смакує собі. Наївшись досхочу, нарвав повну пазуху яблук і вже збирався злазити. Лише тепер побачив, що драбини під яблунею немає.

— Постав драбину, Рубене,— гукнув він з яблуні.

— Драбину я тобі поставлю, тільки що даси мені за це?

— Ще чого?— скривився Левон.

— Тоді сиди.

— Хочеш, я тобі яблук дам,— погодився Левон.

— Яблук?— глузливо перепитав Рубен.— Та в нас їх цілий сад!

— Тоді...— замислився на якусь мить Левон. Він згадав свій м'яч. Не хотілося, звісно, віддавати, та що поробиш.— Тоді віддам тобі свого м'яча.

— М'яча можна,— погодився Рубен,— тільки щоб зараз...

— Де ж я його зараз візьму?— мало не заплакав Левон.

— Тоді сиди...

— Я тобі на додачу ще й велосипед віддам. Постав драбину...

— Зараз даси?..

Тут Левон не витерпів і заплакав. Шкода стало його Рубенові, підставив драбину. А коли Левон, схлипуючи, зліз, Рубен сказав:

— Не треба мені ні твого м'яча, ні велосипеда. Тільки більше нічого ні в кого не проси, гаразд?

Левон полегшено зітхнув. М'яч і велосипед лишаються у нього, пазуху приємно обтяжують яблука-медівки. Він витер кулаком сльози і проказав:

— А що мені дасте, як я у вас нічого не проситиму?..

Ні, такого, як наш Левон, треба пошукати...

Переклав з вірменської О. БОЖКО

Малюнок Л. МІТЧЕНКО

Сурен МУРАДЯН

ПАРАСОЛЯ ЧЕРЕПАХИ

— Вдарив грім
над самим дахом...
Парасолька, черепахо,
Де твоя? Не знаєш де?
Буде дощ...
— Нехай іде!
Хай грімкоче грізно грім —
В мене парасолька-дім,
Не намокну я у нім!

З вірменської.

Переклади П. ЗАСЕНКА

Гурген ГАБРІЄЛЯН

ОЦЕ ТАК УЧЕНИЦЯ!

Є дівчинка
В нашому класі одна,
Уроків страшенно
Боїться вона.
Не тільки уроків,—
Хоч вір, а хоч ні,—
Страшні ж бо для неї
І двері шкільні!
У дівчинки є
Заповітне бажання,
Ізранку із нею воно
Й до смеркання —
Живе учениця
Бажанням одним:
Щоб завтрашній день
Був завжди
Вихідним!

Лариса ПИСЬМЕННА

БОГАТИР

Казка

Розсідлав Богатир стомленого коня і лише тепер помітив, як запеклася кров на його спині. Зірвав сідло та й охнув: кривава рана зяяла під сідлом, глибоко вп'ялася в неї гостра річкова черепашка.

— Коню мій вірний, нащо муку таку терпів?

— Не турбуйся, хазяїне. Промий мою рану та відпусти поки що на волю.

Промив Богатир коневі рану, відпустив на волю. А черепашку Василькові показав.

— Недаремно це. Вдруге нам хтось чинить зло.

Напнув Богатир на високому морському березі намет. Та й сіли вони з Васильком біля намету чатувати. Зашуміли над ними дужі крила, й опустився на скелю орел.

— Шукаю я скрізь своє дитя,— проклекотів він.— Чи, бува, не бачив?

Богатир дістав з-за пазухи орля.

— На все життя я вам тепер вдячний!— зрадів орел.— Кажіть, що вам треба?

— Пролети, орле, понад морем, поглянь, чи не пливе чужий корабель до нашого берега,— попросив Богатир.

Підхопив орел своє дитя, до гнізда одніс, а сам полинув над морем. Сонце вже до моря схилилося, коли назад повернувся.

— Не бачив я ніде чужого корабля. Лиш якийсь недолугий човник пливе сюди, а в ньому — старенький рибалка.

— Спасибі, орле.

І справді — підплив до берега старенький човник, а на ньому — сивий дідусь, обшарпаний і жалюгідний.

— Звідкіля ви, дідусю?

— Здалеку, синку. Рибалив та й заблудився, а морські хвилі прибили човна до вашого берега. А ви ж що, діточки, когось дожидаєтеся на цьому березі, чи як?

Богатир промовчав.

— Чи, бува, не заморських гостей виглядаєте?— посміхнувся старий.— Якщо так, то марно чекаєте: чув я, що розбився об скелю чужоземний корабель і пішов на дно.

— От і добре! Туди йому й дорога!— вигукнув Василько.

Та Богатир знову промовчав.

— Бач, який ти недобрий, хлопчику,— дорікнув дідок.— Люди загинули, а тобі й не шкода.

— Бо на тому кораблі їхав...

— Хто?— питає дідусь.— Про кого ти кажеш?

— Про розбійника Крижане Серце! Він же, дідусю, їхав сюди, аби заподіяти лихо! Ото ми й чекаємо, щоб перейняти його.

— Хто тобі розказав цю казку, дитино? Немає на світі такого розбійника, а якби й був — не відважився б сам сюди їхати.

І знову промовчав Богатир, а Василько йому шепоче:

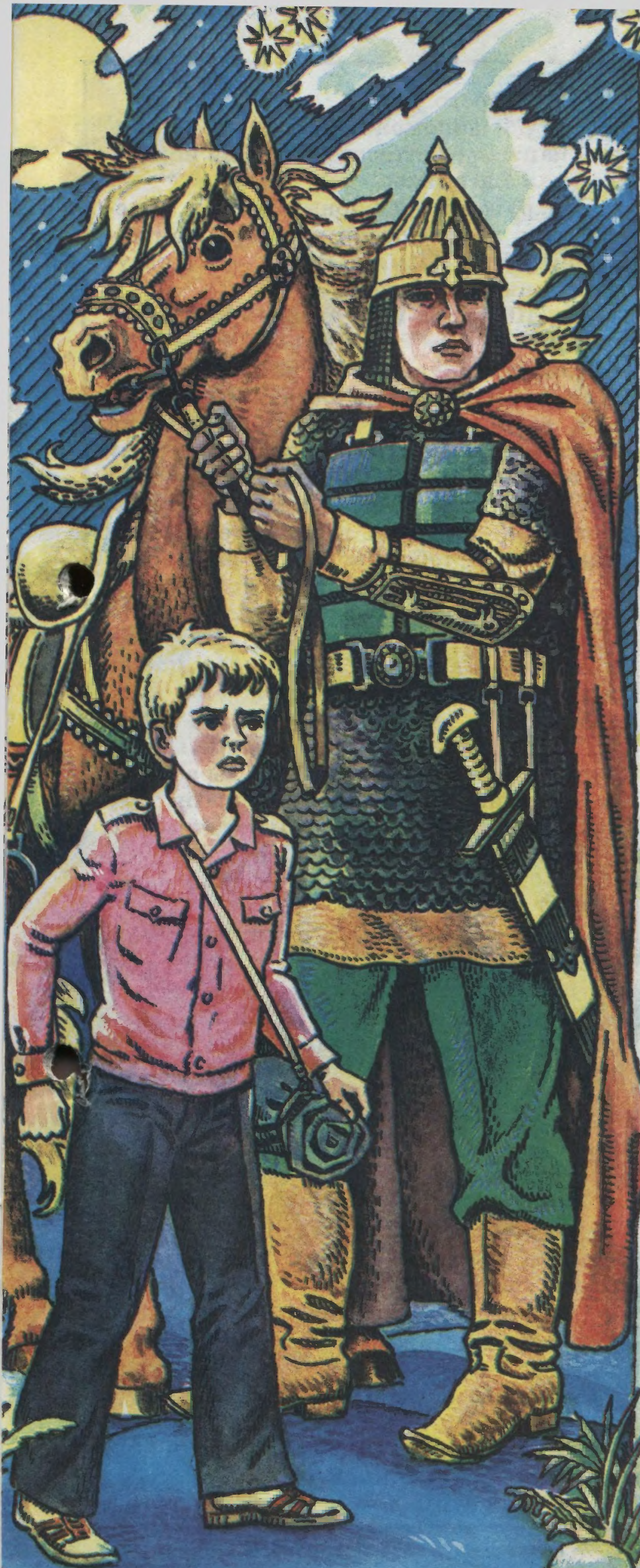
— Чуєш, потонув розбійник Крижане Серце, боятися нам нічого.

— Спати пора,— відказав Богатир. Постелив старому постіль у наметі, той ліг і заснув. Василько й собі в куточку примостився — спати страх як хочеться. А Богатир при вході в намет сів і задумався.

У Василька в кишені щось зашурпалося. Прокинувся він, а з кишені — шурх! Саме тут місяць до намету зазирнув, дідуся освітив. Глянув на нього Василько і скам'янів од жаху...

Ні, то вже не лагідний сивий дідусь, а страшна потвора. На жовтім обличчі дико горять очі, злість скривила синього рота, з-під запінених губ звірячі ікла стирчать. А поруч метушиться бридкий карлик у ковпаку червоному, як у мухомора.

Закінчення. Початок у № 8, 1987 рік.

Крижане Серце! Це він! А карлик... Василько схопився за кишеню: порожньо.

— Я ж наказував затримати Богатиря по дорозі! — люто сичить Крижане Серце на карлика.

— Я робив усе, що міг, — хлипає карлик. — Не карайте мене, я вам ще знадоблюся.

Відшпурнув Крижане Серце карлика геть і став тихо підкрадатися до Богатиря, що сидів при наметі, а може, й заснув.

— Стережися! — закричав Василько. — До тебе повзе Крижане Серце!

Та Богатир уже й сам схопився на ноги — не спав він жодної хвилиночки.

— Ну, тримайся ж, лиходію! Даремно гадав мене підступом узяти, не повірив я твоїм брехливим словам!

Обхопив Богатир ворога Крижане Серце, заломив йому за спину загребущі руки й повалив на землю. Аж тут підскочив карлик Мухомор і глибоко загнав Богатиреві у руку гострий цвяшок, що забрав з Василькової кишені. Здригнулася Богатирева рука, і в ту ж мить вирвався Крижане Серце й кинувся тікати. Тупнув ногою Богатир, — од карлика саме мокре місце лишилося, — і погнався за розбійником. І Василько з намету вискочив. Свиснув Богатир — враз примчав вірний кінь. Підхопив Богатир Василька, скочив на коня й — навздогін за Крижаним Серцем. А того вже ніде й не видно.

* * *

...Розбійник Крижане Серце нічним злодієм крадеться по нашій рідній землі, за горами від Богатиря ховається. Видряпався на верхівку гори, озирнувся на всі боки.

Осяяна повним місяцем, лежить перед ним квітуча країна, велична і неосяжна. Лиходієві аж дух перехопило.

— Хороша ти, Велика Країно, правду про тебе казали. Коли приберу тебе до рук, збільшаться мої багатства безмежно! А Богатиря твого навіки закую в найважчі залізні ланцюги, кину до своїх ніг! Які ж бо скарби незліченні лежать у землі оцій — уві сні таких не бачив!

Моєю повинна стати ця земля! Я висмокчу всі скарби з її надр і стану володарем світу!

І розбійник Крижане Серце, наіндичившись, гордовито випростався на верховині. Раптом зірвався камінчик з-під його ніг, і «володар світу» злякано здригнувся, обернувся на пацюка й шугнув у щілину.

А Богатир із Васильком тим часом на підземний хід натрапили. Коня відпустили, а самі — під землю мерщій. Тим вузьким підземним ходом ледве протиснулися до великої печери. Текла там підземна річка. Запитав у неї Богатир:

— Чи не бачила ти, річенько, Крижаного Серця?

— Знаю, за ким ви женетесь, про це вже вся земля гуде,— задзюрчала річка.— Проходив мимо розбійник, хотів напитися — краплі води не дала. Розлютувався він і на поверхню виповз. Та знайте — він тепер на пацюка обернувся.

— Спасибі тобі, річенько! Допоможи нам тепер на землю вийти.

Зашуміла, розлилася ширше підземна річка, підхопила Богатиря з хлоп'ям прудкою течією, винесла їх нагору.

Налетів ранковий вітерець — мокру одежу висушив. А сонце молодим промінням зігріло. Зашуміли над ними дужі крила орла:

— Доброго ранку!

— Ой, допоможи нам, орле! Пошукай пацюка голохвостого і злови його,— загукав Василько.

Закружляв орел понад берегом, облетів гори, знову повернувся. І раптом каменем упав на землю. Глядь — а в пазурах пацюка тримає.

— Шпурляй його сюди,— звелів Богатир.

Орел і кинув пацюка на землю. У ту ж саму мить перед Богатирем постав той, кого шукали: огидний розбійник Крижане Серце. Простяг пазурясту руку до орла, той з жахом геть одлетів.

— Ну що, втік?— глузливо питає Богатир.— Від мене тобі не втекти, та й наша земля тебе ніколи не прийме!

— То відпусти краще мене звідси по-доброму, бо...

— По-доброму, кажеш? Це тебе, лиходія, по-доброму? Ти краще навколо поглянь, прислухайся. Нема вже куди тобі втікати.

Озирнувся навколо Крижане Серце, бачить — спалахнув обрій червоними загравами... Чує — грім загримів, усе гучніше, все ближче... Зацькованим звіром затремтів Крижане Серце.

— То не самому ж мені пропадати! Нехай гине весь світ!..

Уперше побачив Василько, як збілів Богатир. «Земле рідна, розступися! Розступися, поки не пізно!»

Розступилася земля біля ніг Богатиря і поглинула лиходія. Здригнулися гори, над морем знялася висока хвиля...

А Василька підхопив вихор і, закружлявши, поніс хтозна-куди. Отямився хлоп'як у своєму рідному домі. А де ж Богатир?

— Де ти, Богатирю? Чи живий?— щосили закричав Василько.— Чи чуєш мене? Озовися!

— Чую!— багатоголосою луною прокотився голос Богатиря.— Живий! Я ж бо невмирущий!..

Малюнки В. КУЩА

Штаб операції
«МІЛЬЙОН ДОБРИХ СПРАВ» прийняв повідомлення

з ТАДЖИЦЬКОЇ РСР:

* * *

Подарунок святу Жовтня зробили жовтенята і їхні вожаті Хорогської середньої школи імені С. М. Кірова. Вони зібрали знімки, спогади, вирізки із журналів про героїв-червоноармійців, які в 1918—1920 роках билися з басмачами. Цінні документи поповнили кімнату-музей «Вони боролися за владу Рад».

* * *

Тато третьокласника Далера Мадолієва працює ковалем у Будинку побуту в місті Курган-Тюбе. Після уроків хлопчик допомагає татові. Вони роблять кетмені, граблі, лопати. Люди задоволені і дякують батькові й Далеру за гарну роботу.

з ВІРМЕНСЬКОЇ РСР:

* * *

У гуртку «Умілі руки» середньої школи № 172 м. Єревана безліч ляльок: і малесеньких, і великих. Виготовили їх самі діти. Ляльки юних єреванців побували не лише в різних республіках нашої країни, але й за кордоном. Та хоч би де вони мандрували, завжди повертаються до Єревана — в Дитячий естетичний центр.

* * *

У Кіровакані, на даху Будинку піонерів та школярів, міститься... зоопарк. У чималих зручних клітках мешкають барвисті папуги, фазани, павичі, оленята. Тут світло, чисто й красиво. Діти з любов'ю піклуються про своїх вихованців.

Малюнки Е. ОРРО

Михайло ШЕВЧЕНКО

СЕСТРИЧКИ

Було у річки
Дві сестрички.
Одна — з водою
До колін.
А друга —
Зовсім невеличка
До неї бігла
Із полів.

Одна несла
З лісів дрімучих
Холодні пахощі
Криниць,
А друга
Бігла із-під кручі,
Із жит високих
І пшениць.

А річка
Починалась в лузі,
Де ні пшениці,
Ні дерев,
А ходять журавлі,
Мов друзі,
І цілу ніч
Деркач дере.

І знали сестри
Все в окрузі,
На всі лади —
Усіх пісень.
Як гарно в світі
Мати друзів,
З якими щедро
Ділиш все!

ЛАСТІВ'ЯТКО

Не знялося на крилятко,
А зірвалося униз
Із гніздечка ластів'ятко
І забилося до сліз.

Плаче мама, плаче татко,
Плачуть, плачуть без вини.
Бач, забилось ластів'ятко,
А заплакали вони.

Я беру його в долоні...
Кицька мружиться руда.
Я даю пташаті моні
І відношу до гнізда.

Знаю: добре ластів'ятку
У долонях...
Але ж ні,
Щонайкраще — в мами й татка
Ластів'ятку і мені!

РИБАЛКА

Через жито і ожини
Я біжу на луки — ось,
Де кінчається стежина,
Голубіє річка Рось.

Полем, житом,— перестрибом
Із підсакою в руці
Я завжди біжу по рибу,
Що купається в ріці.

Знаю сам чарівне слово,
Знає й рибка золота.
Ця стежина без улову
До села не поверта.

Через жито і ожини...
Рибка ловиться уся,
Бо вона ж в кінці стежини —
На гачку у дідуся!

Малюнок І. КОЖЕМ'ЯКІНОЇ

НАШІ ЛАУРЕАТИ

Премії імені Олександра Копиленка журналу «Барвінок» за 1986 рік жюрі присудило:

СКОМАРОВСЬКОМУ Вадиму Петровичу, письменнику, за поему «Зоряна мрія» (№ 4).

ШИРЯЄВУ Владиславу Григоровичу, художнику, за цикл ілюстрацій (№ 1—12) та ведення «Конкурсу знавців казки».

Щиро вітаємо лауреатів, зичимо їм здоров'я та творчого довголіття!

БУТИ ЧАРІВНИКОМ

«Добридень, Барвінку! Я дуже люблю тварин і хочу стати лікарем-ветеринаром, щоб лікувати різних звіряток,— пише Ганя Безносова з Москви.— Мені хочеться, щоб на сторінках журналу діти розповідали про те, ким вони мріють стати, коли виростуть».

А ось рядки з листа Богдана Мирощука зі Львова: «Мені дуже сподобалася казка Галини Малик «Незвичайні пригоди Алі в країні Недоладії». Там звичайна дівчинка перемагає лихого чарівника. Я хотів би стати добрим чарівником і завжди дарувати людям радість».

Що спільного в цих листах? Мабуть, не тільки бажання бути корисним, але і мрія стати... чарівником. Адже кожен майстер своєї справи, який приносить людям добро, і є справжнісіньким добрим чарівником. І лікар, і робітник, і хлібороб, і вчитель...

Отож давайте помріємо, що хоче зробити кожен із нас, ставши саме таким чарівником. Може, мрійників, які напишуть нам про свою майбутню професію, набереться стільки, що ми організуємо «Клуб добрих чарівників»?

БАРВІНОК

Андрій МАЛИШКО

ПІДКОВИ

Місяць виклепав підкову
І сміється:— Це моє.—
А коваль говорить:— Знову
Щось заліза нестає.—
Місяць другу дзвінко клепле,
Поклепав — і зник, і зблід.
У горнилі місце тепле.
На ковадлі синій слід.
А коваль розгнівавсь дуже,
Фартушину зняв з плеча.
— Що ж ти,— каже,—
робиш, друже,
В нас заліза нестача́.—
Місяць кинув ті підкови
Дідусеві-ковалю
І пішов собі в діброви,
Потемнівши від жалю.
Та зате у нас в загоні
З гір високих і крутих
Копитами крешуть коні
На підковах золотих!

Малюнок В. СЕРЦОВОЇ

Альварес ЧЕШКО

Юрко — онук корабела

(Уривок)

Головний герой повісті Альвареса Чешка «Юрко — онук корабела» — третьокласник Юрко. Влітку мама відвезла хлопчика до дідуся та бабусі. Дідусь саме був у відпустці.

Неподалік од дідусевої дачі Юрко зустрів чорнявого хлопчика із синімисиніми очима. Вони познайомилися й згодом потоваришували. Виявилося, що Ігор,— так звали хлопчика,— ровесник Юрка і приїхав сюди на літо з мамою.

Батько Ігоря був військовим моряком. Два роки тому на підводному човні, де служив Ігорів батько, виникла пожежа, і він ціною життя врятував своїх товаришів... Ігор дуже любив батька, він мріє також стати моряком.

Мати Юрка і дідусь — корабели, працюють на суднобудівному заводі. Дідусь уже давно обіцяв повести хлопчика до себе на завод. І ось дідусеві приходить запрошення на спуск нового танкера. Він бере з собою Ігоря та Юрка...

Ігор, звичайно, зрадів. Ще б пак! Побувати на заводі, де народжуються кораблі. Але виду не подав.

— Подумаєш, танкер спускатимуть. Бачив би ти кораблі, на яких мій татко плавав! Ото техніка!

Я хотів було образитися, та згадав, що Ігорів батько загинув, і тільки зітхнув.

...На завод ми приїхали о десятій годині.

— Спускатимуть танкер одразу ж по обіді,— сказав дідусь.— А поки що ходімо зі мною. Я тут Юркові сюрприз приготував.

І дідусь повів нас до крана, який, певне, «упізнавши» нас, покотився назустріч по широких рейках.

— Юрку-у-у!— почулося з висоти. Я задер голову. Та це ж моя мама! Помахала нам рукою, і кран поїхав у протилежний бік.

— Ну що ж, до обіду ще маємо час,— мовив дідусь.— Покажу вам, як народжується корабель.

...І ми зайшли до величезної, всуціль засkленої споруди.

— Тут гав не ловіть! І обов'язково треба надіти захисні каски. Такий порядок.— Дідусь підвів нас до віконця, над яким червонів напис: «Цехова комора», і нам видали новенькі пластмасові каски. Дідусеві — червону, а мені та Ігореві — зелені.

Ми рушили вузьким довгим проходом.

— Йдемо під риштуванням довкола стапелів, — пояснював дідусь. — Ста-

пель — це спеціальний майданчик, на якому складають корпус судна. А риштування — то настелені у кілька поверхів дошки, щоб робітники могли працювати на будь-якій висоті біля корпуса. Поверхи з'єднуються сходинками-трапами.

Через кілька хвилин ми опинилися на останньому поверсі.

На судні працювали десятки людей у таких же, як у нас, касках.

— Судно, поки його збудують, багато чорнової роботи потребує,— пояснював дідусь.— І метал від іржі відчистити, і колоди розпиляти, і палубу просмолити... Це вже пізніше, коли спустять на воду, коли пройде усі випробування, нададуть йому «парадного» вигляду. Тоді вже кожну реєчку відшліфують та полакують, кожний мідний поручень начистять до блиску...

Потім дідусь, ступивши з риштувань на палубу, відчинив важкі металеві двері й повів нас лункими сходами всередину корабля. Все вниз та вниз... Нарешті ми відчули під ногами металеву підлогу. Біля величезної машини працювало кілька чоловіків у чорних спецівках. Вони щось міряли довгими металевими пластинками, записували якісь цифри на папірцях, потім повертали грубезне колесо з допомогою сталевих прутів і знову щось міряли...

— Оце і є моя робота. Слюсар-монтажник по налагоджуванню головного двигуна... А це — моя бойова бригада.— Дідусь голосно кахикнув, і робітники підвели голови.

— Справляєтеся?

— Авжеж, Макаровичу! Вашу виучку маємо,— бадьоро відповів молодий хлопець із блокнотом в руках.— Виходить, таки збираєтесь на пенсію, коли зміну вже привели,— підморгнув нам з Ігорем.

— А що... От підростуть хлопці-молодці, і років через десять можна й на відпочинок.

— Чи не злякаються вони?— Хлопець із блокнотом уважно подивився на нас.— Корабелом бути — то не так і легко. Працюємо, як бачите, майже весь час без денного світла. Двигун у мастилі. Скрізь саме залізо. Ні квітів тобі, ні блакитного неба. Згодні на таку роботу?

— Хіба ми схожі на білоручок?— образився я.— Головне... Це ж корабель. А корабель... диво!

— О, наш хлопець!— вигукнув один з робітників.— Учіться, друзі, як слід, а потім — до нашого профтехучилища. Або й до кораблебудівного інституту одразу.

— Спасибі,— чемно відповів Ігор.— Але я вже вирішив: буду моряком...

Дідусь поглянув на годинника:

— Час іти до сліпу.

Що таке сліп? Це місце, де відбувається спуск судна на воду. Ми вийшли на великий майдан. Я не втримався і зойкнув від несподіванки і захвату.

Просто перед нами стояв корабель-красень. Він уже звільнився від риштування, сяяв свіжою фарбою, чисто вимитими круглими вікнами-ілюмінаторами. На білій надбудові судна, там, де повинна бути назва, напнуто голубу матерію. А уздовж борту, на червоному полотні, біліє напис: «Ніхто не забутий, ніщо не забуто! Вічна слава героям!»

Ось уже біля судна зібралися люди.

— Зараз розпочнеться мітинг,— мовив Ігор.

— Ти краще скажи, чому назва на кораблі закрита?— поцікавився я, бо дідуся кудись покликали і не було в кого запитати.

— Хіба я можу все знати?— Ігор усміхнувся.— Зрештою, не я, а ти онук корабела... До речі, он і твій дідусь, на трибуні. Ого, скільки нагород у нього! Я й не знав...

— Ти багато чого не знаєш,— проштовхався я ближче до трибуни-причепа.— Він має орден не тільки за війну, а й за працю на заводі!

— А коли дідусь піде на пенсію, хто йому на зміну прийде?— підкузьмив мене Ігор.

— Хтокало!

Тут розпочався мітинг, і ми замовкли. Щоправда, із того, що говорили, я зрозумів не все. Але головне, здається, втямив. Цей танкер, що зараз має зійти на воду, збудований достроково, це подарунок корабелів річниці визволення нашого міста від фашистів. А ще називали серед кращих трудівників бригаду мого дідуся...

Нараз почулася команда:

— Приготуватися до спуску!

І тут у мікрофон сказали:

— Почесне право відкрити танкеру шлях до води надається ветерану війни, колишньому військовому моряку, представникові славної робітничої династії Степану Макаровичу Приходьку і кращій молодій робітниці Наталці Бородай!..

Корабель ледь помітно здригнувся і спочатку неохоче, а потім швидше поїхав на візках до води.

Дідусь смикнув шнурок, який був прив'язаний до матерії, що затуляла назву корабля на борту. Матерія, підхоплена вітром, злетіла вгору і впала неподалік від нас на землю. Ми почули, як дідусь проказав схвильовано: «„Відважний"!» Потім додав розгублено: «Оце так несподіванка!», а в очах його заблищали сльози.

— Що з ним? — прошепотів Ігор.

— Видно, згадав про війну. Він же на «Відважному» починав воювати... На честь героїчного корабля і назвали цей танкер.

А тим часом корабель поволі котився до води. Запала тиша. Ніби зупинилися всі верстати на заводі. Навіть мамин кран завмер зі стосом труб на гакові, і вітер ледь помітно хилитав ті труби в повітрі. А коли корабель торкнувся корпусом води, вдарив дзвінкого бадьорого марша оркестр. І всі заплескали у долоні й загукали: «Ура! Ура!» І обличчя були радісні й щасливі... І ми з Ігорем і собі загукали: «Ура!» А дідусь пригорнув нас обох до себе.

— Ну що, хлопці-молодці? Як гадаєте, варто чаклувати нам, монтажникам, біля холодного заліза, щоб діждатися такої хвилини?

Малюнки О. КОРКІЩЕНКО

Григорій УСАЧ

ЛІТАЄ ВЕСЬ КЛАС

Я бачив кіно, як в кабіні пілот
Дивився на зорі космічних висот.

Я бачив, як тато сидить за кермом
Й машину веде із добірним зерном.

Я бачив кабіну, в якій з висоти
Командують краном — будують хати.

І я,
Як пілоти,
Рушаю в політ,
Й мені відкривається зоряний світ.

І я,
Як мій тато,
Машину веду,—
Врожай я везу в школярів на виду.

І я,
Як висотний отой кранівник,
Командувать краном упевнено звик.

Торкаюся важеля —
Й цілий баштан
Підносить над класом
Мій баштовий кран.

Агов, першокласники!
Вам — кавуни!
...Хтось мовить,
Що вигадки це або сни.

Ні, це я за партою всівся —
Й враз
Вона обернулась
На батьків КамАЗ.

Бо вчитель
Про славний завод розказав,
А я наше поле і тата згадав.

А вчора
Він мову про космос завів —
Й одразу неначе
Я в небо злетів.

Я знаю, я певен:
Літає весь клас,
Бо дуже хороший учитель у нас.

Малюнок І. КОЖЕМ'ЯКІНОЇ

ПЕРВОЦВІТ

Учасники конкурсу «МІЙ РІДНИЙ КРАЙ» — школярі з ВІРМЕНІЇ і ТАДЖИКИСТАНУ

«ГОРА АРАРАТ». Малюнок Левона ХАЧАТРЯНА, 10 років, с. Гегамаван Севанського району

«СВЯТО». Малюнок Лавіні КАРАПЕТЯН, 9 років, м. Єреван

«ЗА МИР І ДРУЖБУ». Колективний малюнок Саодат ІБРАГІМОВОЇ, Ярослава БРІГЕРА, Насті НЕНАШЕВОЇ, всім по 8 років, м. Душанбе

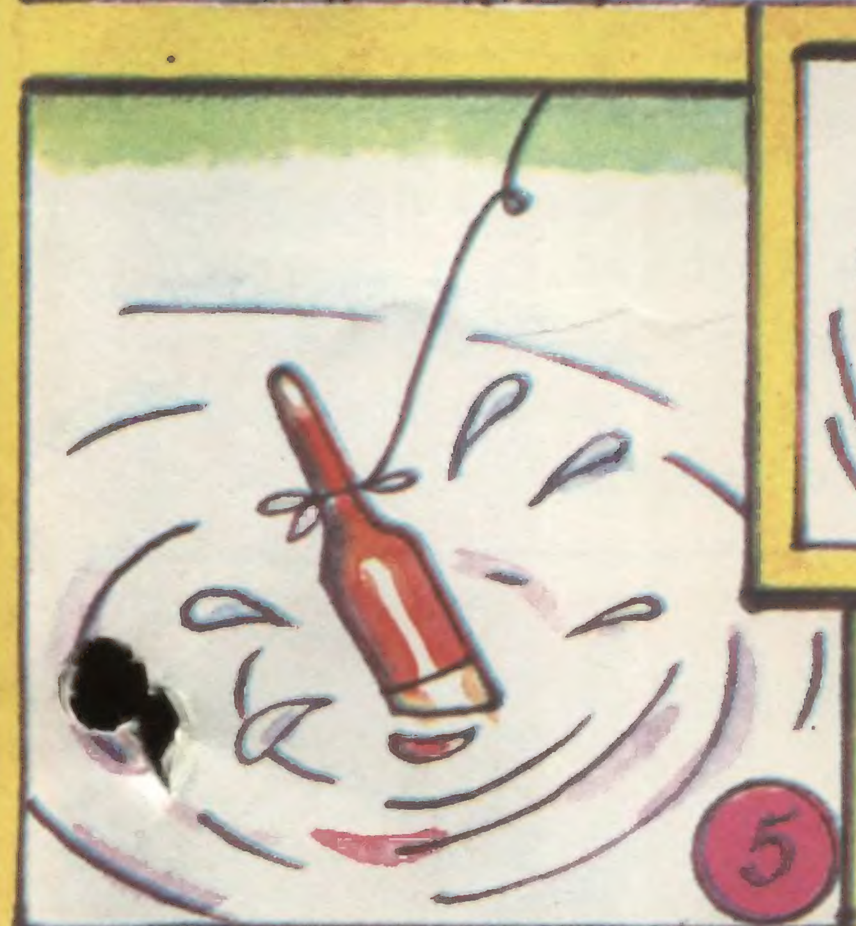
«МІСТО БУДУЄТЬСЯ». Малюнок Азіза АКРАМОВА, 8 років, м. Душанбе

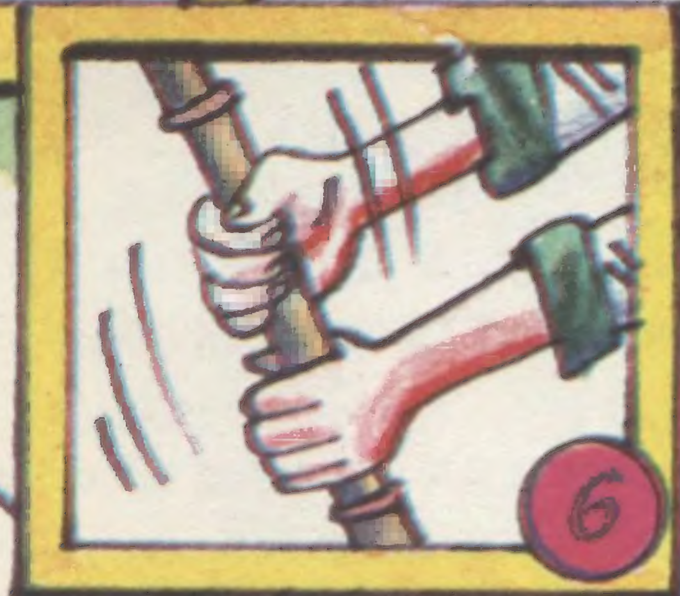

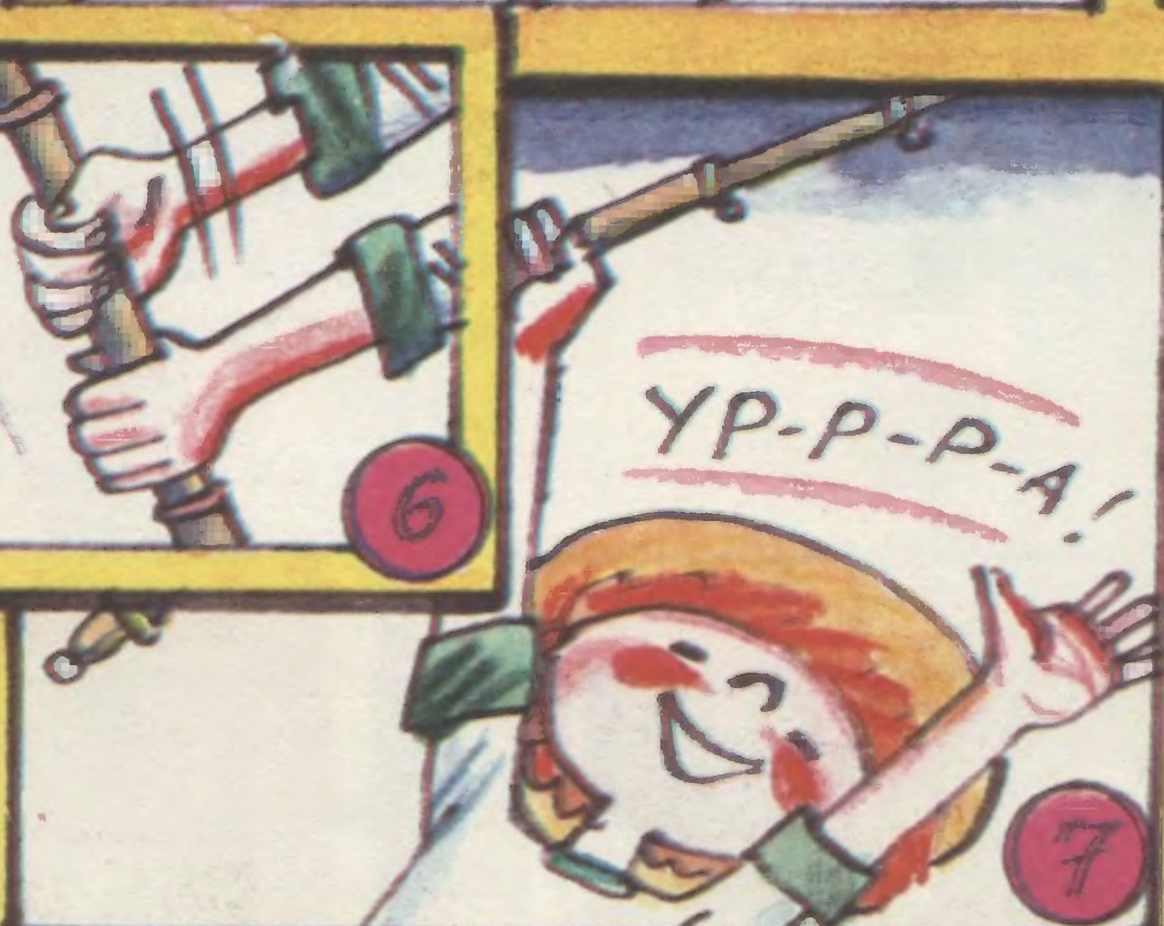

Друзі, роздивіться малюнки і скажіть: чого то мій білоруський побратим з журналу «Вясёлка» Вася Вясьолкін так радіє? Невже він упіймав... Ні, мовчу. Ви й самі вгадаєте і неодмінно мені про це напишете. Ваші відповіді будуть надруковані у грудневому номері журналу.

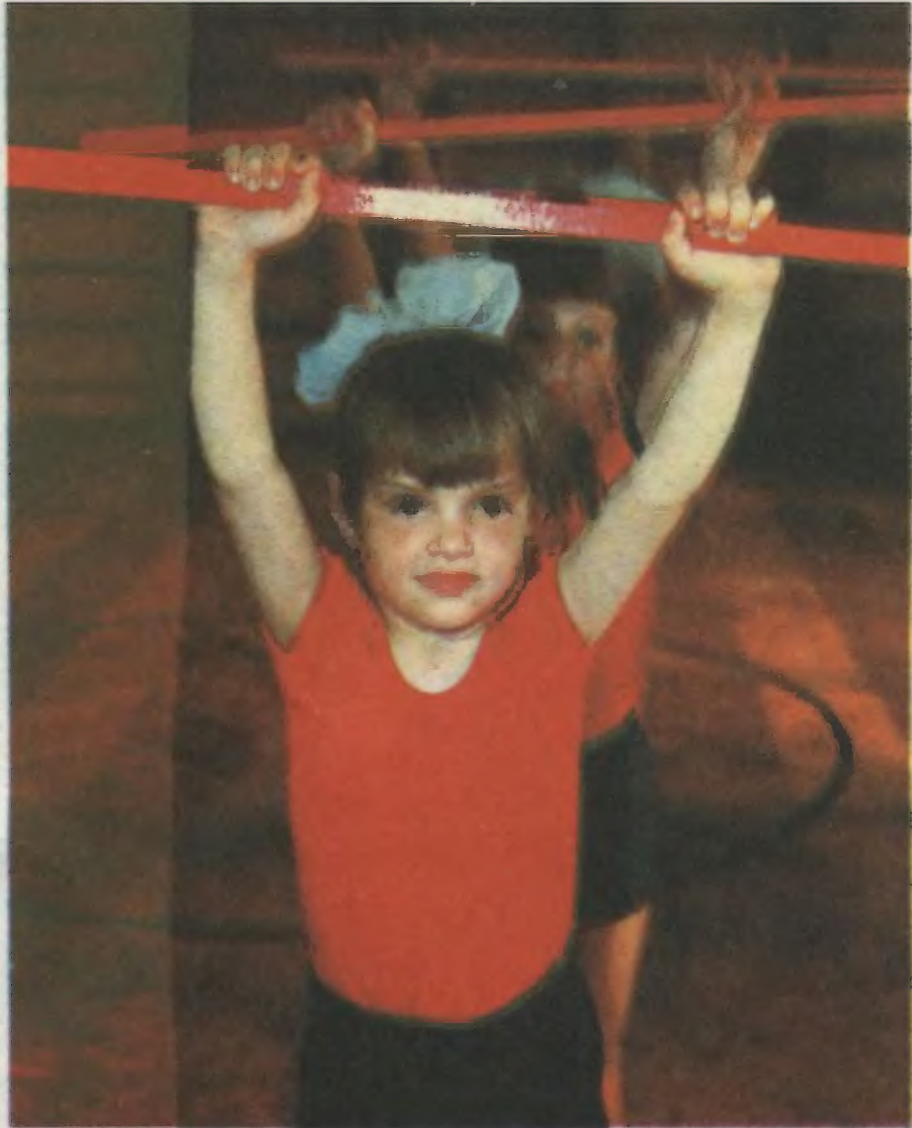
БАРВІНОК

Малюнки Є. ЛАРЧЕНКА

Щоранку листоноша приносить у редакцію повну сумку листів і бандеролей. На багатьох із них напис — журнал «Барвінок», «Мій рідний край». Це конкурсні твори юних художників.

Ось малюнок Василька Рибчука з Івано-Франківщини — «Футбольний матч». За поєдинком нападаючих пильно стежить воротар. А Вітя Горбенко з Черкаської області відтворив святкове місто. На вулицях колони демонстрантів, над ними майорять прапори. Дивишся на малюнок і вчуваєш звуки пісень і маршів. А ось... Та хіба всі малюнки назвеш? Понад вісімсот дитячих робіт з різних областей і республік нашої Вітчизни вже надійшло на конкурс.

Хто ще не надіслав своїх творів, поспішайте. На переможців конкурсу «Мій рідний край» чекають подарунки.

З БАРВІНКОМ

У ДИТЯЧОМУ САДКУ

Пригадую, як ще навесні я завітав до веселого, викладеного кольоровою мозаїкою будинку — дитсадка № 688. Спершу я розгубився: гамір, ніби на пташиному базарі. Та вихователька Наталя Федорівна лише плеснула в долоні, як діти вгамувалися й посідали на свої місця за столиками.

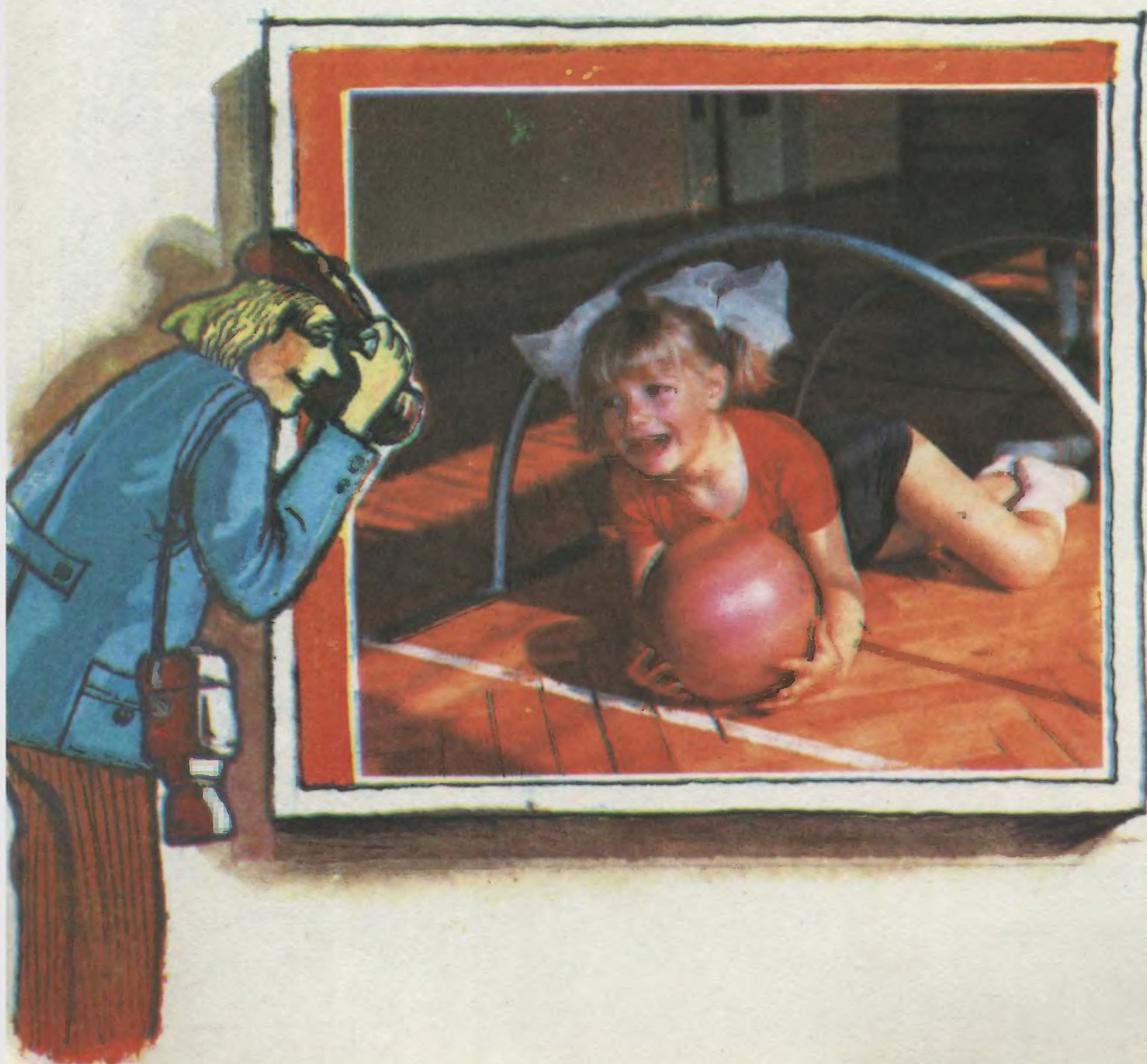
Почалося заняття з розвитку мови. Мені й самому було дуже цікаво складати оповідання за малюнком, придумувати загадки, брати участь у конкурсі казок, декламувати вірші.

На перерві діти одразу оточили мене. Почали хвалитися, що, крім «Малятка», читають ще й «Барвінок». А Віталик Микиша ось що розповів:

— Я з п'яти років читаю «Барвінок» і знаю рослину з такою ж назвою. У неї темно-зелені листочки і сині квіточки. Росте барвінок у лісі, у садку.

— А я, Барвінку, і дитячі журнали читаю, і книжки,— мовив Валерик Савчук, показуючи мені «Українські народні казки».

— Валера нам усім читав і про рукавичку, і про пана Коцького, і про ріпку,— підтвердила Ліда Паремська.

«А я, а я...» — чулося з усіх боків, але в цей час Наталя Федорівна знову плеснула в долоні, й почалося заняття з математики. Дівчатка і хлопчики вільно рахували до десяти, навіть у зворотному порядку — без заминки. Сергій Гірко та Сергій Михайленко легко складали умови задач на додавання і віднімання, а решта дітей так само легко розв'язували їх. Майже ніхто не помилявся у викладанні цифр і знаків на робочій дошці, ніби гралися у цікаву гру. А насправді ж учились!

У спортивному залі на дітей чекали м'ячі, канати, гімнастичні обручі, шведська стінка і... музика.

Ось тут уже вони відвели душу: і стрибали, і бігали, і по стінці лазили, і перекидалися... А найспритніший, Віталик Позняков, навіть мене запросив позмагатися, але я не наважився...

Я глянув у вікно і побачив розвішані на деревах пташині їдальні. Саме в цей час Віта Сударенко винесла крихти, що залишилися після обіду, і одразу з'явилася зграйка синичок. Вони дружно клювали, і здавалось, що, нахиляючи голівки, дякували маленькій господині...

Шкода було розлучатися з дівчатками і хлопчиками з підготовчої групи, та я вирішив неодмінно іще до них прийти.

«Стривай, Барвінку,— сказав я собі,— а чи не краще буде провідати їх уже в школі?»

І от сьогодні, першого вересня, важко впізнати моїх знайомих із дитячого садка в цих святково одягнених і таких схвильованих школяриках. У кожного в руках квіти, за плечима ранець, а в очах допитливість, жвавий інтерес: що там, за шкільним порогом?

Щасливої дороги, успішного навчання, дорогі першокласники! Сьогодні я провів вас до школи, а після закінчення другої чверті прийду в гості. Не заперечуєте?

З Барвінком у дитячому садку № 688
Дніпровського району міста Києва
побувала Наталя СУРИЧ

Фото П. ЛЕЙКА

Барвінок

Головний редактор
В. В. Моруга

Редколегія
А. І. Давидов
М. М. Ємельянов
О. Д. Іваненко
В. І. Кава
А. Л. Качан
Л. І. Козій
(відповідальний секретар)
В. О. Момот
В. Я. Неділько
Д. В. Павличко
О. І. Пархоменко
Т. В. Полякова
Н. І. Сподаренко
Б. Й. Чалий

Художній редактор
А. М. Казанський

Технічний редактор
М. К. Акопова

Коректор
С. І. Гайдук

Макет Л. Шевченко

На обкладинці малюнок А. Казанського

Журнал видається українською та російською мовами. Засновано в 1928 році. Виходить раз на місяць. Рукописи не повертаються.

Здано до набору 25.05.87. Підписано до друку 27.07.87. Формат видання $60 \times 90^1/_8$. Офсетний друк. Умовн. друк. арк. 3. Умовн. фарб.-відб. 12,0 Обліково-видавн. арк. 3,58. Тираж **346000** Зам 7-216.

Адреса редакції: 252119, Київ-119, вул. Пархоменка, 38—44. Тел. 441-02-43, 441-46-80.
Київ, ордена «Знак Пошани» видавництво ЦК ЛКСМУ «Молодь».

Поліграфкомбінат ЦК ЛКСМ України «Молодь» ордена Трудового Червоного Прапора видавничо-поліграфічного об'єднання ЦК ВЛКСМ «Молодая гвардия». 252119, Київ-119, вул. Пархоменка, 38—44.

«Барвінок», журнал ЦК ЛКСМУ и Республиканского Совета Всесоюзной пионерской организации имени В. И. Ленина для школьников младших классов (на украинском языке).
Журнал издаётся на украинском и русском языках. Основан в 1928 году. Выходит ежемесячно.

Адрес редакции: 252119, Киев-119, ул. Пархоменко, 38—44. Тел. 441-02-43, 441-46-80.

Киев, ордена «Знак Почёта» издательство ЦК ЛКСМУ «Молодь».
Полиграфкомбинат ЦК ЛКСМ Украины «Молодь» ордена Трудового Красного Знамени издательско-полиграфического объединения ЦК ВЛКСМ «Молодая гвардия».
252119, Киев-119, ул. Пархоменко, 38—44.

Текст набрано з застосуванням вітчизняного фотонабірного комплексу «Каскад».

— Ой, пропали мої грибочки!

— Ну, Мурчику! НАКОПАЄМО СЬОГОДНІ ГРИБІВ!..

УВАГА, ТРИВОГА!!! Усім їстівним грибам терміново замаскуватися!

Любі діти!

Отримав ваші відповіді на спортивне завдання. Ви правильно оцінили виступ ФЕХТУВАЛЬНИКІВ Федька і Мурчика на БОКСЕРСЬКОМУ рингу у ХОКЕЙНОМУ ВБРАННІ. Також правильно підібрали пари малюнків: А-3, Б-4, В-1 і Г-2.

А зараз — нове завдання. Як ви гадаєте, чим занепокоєна білка? Чому захвилювалися гриби?

Розгадавши ребуси, дізнаєтеся, що залишиться для наших грибників, якщо всі їстівні гриби поховаються.

БАРВІНОК

